

HET EFFECT VAN CLIËNTGERICHTE SPELTHERAPIE

Het Effect van Cliëntgerichte Speltherapie op Internaliserende Problematiek bij

Kinderen: Affect als Moderator

The Effect of Client-Centered Play Therapy on Internalizing Problems of Children:

Affect as Moderator

Tamara S.D. Kleijn

Studentnummer: 839130895

1^e begeleider: Prof. Dr. J.J.D.M. van Lankveld

2^e begeleider: Dr. N.C.H.F. Gunther

Faculteit Psychologie en Onderwijswetenschappen

Afstudeerrichting: Klinische psychologie

Open Universiteit Nederland

1 december 2015

HET EFFECT VAN CLIËNTGERICHTE SPELTHERAPIE

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Summary	5
Inleiding	7
Methode	17
Resultaten	26
Discussie	39
Referenties	49
Bijlagen	57
Bijlage A: Informatiebrief	57
Bijlage B: Toestemmingsverklaring	61
Bijlage C: Child Behavior Checklist	62
Bijlage D: Vragenlijst speltherapie (voor behandeling)	68
Bijlage E: Vragenlijst speltherapie (tijdens behandeling)	72

Samenvatting

Achtergrond. In 1947 is Virginia Axline begonnen met het toepassen van speltherapie in de psychotherapeutische behandeling van kinderen. Onderzoek van Landreth, Sweeney, Ray, Homeyer en Glover (2005) heeft laten zien dat Cliëntgerichte speltherapie (CGST) al meer dan 60 jaar als succesvolle interventie wordt toegepast bij kinderen met uiteenlopende gedragsproblemen. Het effect van CGST op internaliserende problematiek bij kinderen is nog weinig onderzocht en mist vaak methodologische kwaliteit. Onbehandeld in de kindertijd kan internaliserende problematiek op volwassen leeftijd grote gevolgen hebben en lijden tot angst en depressie.

Doel. Het doel van dit onderzoek is het effect van CGST op internaliserend probleemgedrag bij kinderen te onderzoeken. Positief (PA) en Negatief affect (NA) werden onderzocht als moderator. Mogelijk kan het onderzoek een bijdrage leveren aan de erkenning van speltherapie als evidence-based behandeling.

Deelnemers, procedure en onderzoeksontwerp. De deelnemende speltherapeuten vroegen ouders van kinderen die bij hen in behandeling kwamen deel te nemen aan het onderzoek. Vijf ouders verleende hun medewerking. De behandelde kinderen in het onderzoek waren drie meisjes en twee jongens in de leeftijd van 6 tot 11 jaar oud. Voor aanvang en na afloop van de therapie vulde de hoofdverzorger een gedragsvragenlijst in. Ook vulde deze ouder om de drie dagen een online vragenlijst in over het functioneren van zijn of haar kind. Vanaf de start van de behandeling tot het einde van de behandeling werd deze vragenlijst om de zes dagen ingevuld. Het onderzoek is een replicated single case design waarbij CGST onderzocht wordt als onafhankelijke variabele, internaliserende problematiek als afhankelijke variabele en PA en NA als mogelijke moderator variabelen.

Meetinstrumenten. Internaliserende problematiek werd tijdens dit onderzoek op twee manieren gemeten. De totaalscore op de schaal internaliserend, gemeten met de Child

HET EFFECT VAN CLIËNTGERICHTE SPELTHERAPIE

Behavior Checklist 6-18 (CBCL; Achenbach, 1999), voorafgaand en aan het eind van de behandeling, werd gebruikt om veranderingen in het internaliserend probleemgedrag te meten. Tevens werd internaliserend probleemgedrag voorafgaand en tijdens de behandeling gemonitord met een onderdeel van de online monitorvragenlijst speltherapie. De moderatorvariabelen PA en NA werden eveneens gemeten met een onderdeel uit de vragenlijst speltherapie.

Resultaten. Er werd geen effect gevonden van de behandeling met CGST op internaliserend probleemgedrag gemeten met de CBCL en de monitorvragenlijst. De moderatieanalyse liet een significante positieve samenhang zien voor PA als toestand op het verband tussen CGST op internaliserende problematiek. Voor NA werd een negatieve samenhang gevonden.

Conclusie. In dit onderzoek werd geen significant effect van CGST op internaliserende problematiek aangetoond. Desondanks werd een moderatie-effect gevonden voor PA en NA op internaliserende problematiek. Kinderen met een hoog PA en laag NA bereiken op basis van dit onderzoek het grootste therapie effect. Aanbevelingen voor vervolgonderzoek worden gegeven.

Keywords: cliëntgerichte speltherapie, internaliserende problematiek, positief affect, negatief affect, repeated single case design

Abstract

Background. In 1947 is Virginia Axline began applying play therapy in the psychotherapeutic treatment of children. Research of Landreth, Homeyer, Sweeney, Ray and Glover (2005) has shown that client-centered play therapy (CCPT) has been a successful intervention, for more than 60 years, for children with a wide variety of behavior problems. The effect of CGST on internalizing problems in children is still little explored and there is often a lack of methodological quality. Left untreated in childhood internalizing problems in adulthood can have major consequences and lead to anxiety and depression.

Goal. The aim of this study is to investigate the effect of CCPT on internalizing problem behavior. Positive affect (PA) and Negative affect (NA) where explored as moderator. This research can potentially contribute to the recognition of play therapy as an evidence-based treatment.

Participants, procedure and research design. The participating play therapists asked parents of children who join them in treatment to take part in the research. Five parents lent their cooperation. The treated children in the research were three girls and two boys age 6 to 11 years old. Before the start and at the end of the therapy the main caregiver filled in a behavior questionnaire. Also an online monitor questionnaire about the functioning of his or her child was filled in every three days. Prior to the treatment until the end of the treatment this questionnaire was filled in every six days. The research is a replicated single case design, CCPT has been examined as independent variable, internalizing problems as dependent variable and PA and NA as a possible moderator variables.

Measuring instruments. Internalizing problem behavior during this research was measured in two ways. The total score on the scale internalizing of the Child Behavior Checklist (CBCL; 6-18 Achenbach, 1999), prior and at the end of the treatment, was used to measure changes in the internalizing problem behaviour. Prior to and during treatment internalizing problem

HET EFFECT VAN CLIËNTGERICHTE SPELTHERAPIE

behaviour has been monitored with the scale internalizing problem behavior of the online questionnaire. The moderator variables PA and NA were also measured with a component from the online monitor questionnaire.

Results. There was no effect found of treatment with CGST on internalizing problem behaviour measured with the CBCL and the online monitor questionnaire. The moderation analysis showed a positive correlation of PA as a state with the therapy outcome of CGST on internalizing problems. A negative correlation was found for NA.

Conclusion. In this study, no significant effect of CGST on internalizing problems was demonstrated. Nevertheless a moderation effect was found for PA and NA on internalizing problems. This research showed that children with a high score on PA and a low score on NA have the largest treatment effect. Recommendations for further research are given.

Keywords: child centered play therapy, internalising problems, positive affect,
negative affect, replicated single case design